

In gesprek met.....

drs. Robert Maria (Rob) Kemperink, 25 jaar
voorzitter van de Historische Vereniging Felua

Personalialia:

Geboren in 1940 te Beverwijk; gehuwd

Opleiding:

Doctoraal Geschiedenis te Utrecht met als
hoofdvak Middeleeuwen, bijvakken Nieuwe
Geschiedenis en Middelnederlandse letter-
kunde

Loopbaan:

Tijdens studententijd part time medewerker
Museum Flehite te Amersfoort
Leraar Geschiedenis aan het Amersfoorts Ly-
ceum en later aan het Veluws College te
Apeldoorn

Vanaf 1974 docent Middeleeuwse Geschie-
denis, later ook scriptiebegeleider en docent
Historiografie en Theorie der geschiedenis
aan de Noordelijke Leergangen te Zwolle, la-
ter onderdeel van de Noordelijke Hogeschool
Leeuwarden

Vanaf 1981 studieleider Geschiedenis van de
Noordelijke Leergangen te Zwolle en vanaf
1982 coördinerend studieleider Geschiedenis
van de Noordelijke Leergangen te Leeuwar-
den en Zwolle, later onderdeel van de Noor-
delijke Hogeschool Leeuwarden
Vanaf 1990 prepensioen

Hobby's:

Geschiedenis en literatuur; lezen, wandelen
en vogels kijken

Publicaties:

Schreef artikelen in boeken en tijdschriften
onder andere over toponymie, Alpertus van
Metz, Rodulfus Glaber en zijn Historiën, Sinte
Brandaan, Adela van Hamaland, over Willi-
brord en Bonifatius, de gebroeders Van Lim-
burg, de graven van Holland, Karel V, Willem
van Oranje, de vrede van Munster, en over

de geschiedenis van Apeldoorn en die van de Veluwe en natuurlijk beschreef hij het verleden van 'zijn eigen' Historische Vereniging Felua.

Zijn jongste publicatie betreft een biografie over Gerward van Gendt in het vijfde deel van het *Biografisch Woordenboek Gelderland*.

Op de ledenvergadering van de Historische Vereniging Felua gehouden op 11 maart 1981 in Museum Marialust, werden vier nieuwe bestuursleden gekozen. Onder de nieuwelingen bevond zich drs. R.M. Kemperink, die kort tevoren lid was geworden van de vereniging. De heer Kemperink was historicus en werkzaam voor de sectie geschiedenis aan de Noordelijke Lee gangen te Zwolle; met die achtergrond was hij een zeer welkom lid van het bestuur. Tijdens de daaropvolgende bestuursvergadering werd hij tot voorzitter benoemd. Het is deze maand precies 25 jaar dat drs. R.M. Kemperink de Historische Vereniging Felua als voorzitter bestuurt. Reden voor de redactie de jubilerende prae-ses op te zoeken om hem een aantal vragen voor te leggen en meningen te ontlokken omtrent de vereniging.

De heer Kemperink is een bijzonder bezig baasje. Hij is niet alleen voorzitter van Felua, maar ook redacteur van het *Nieuwsbulletin Felua* en eindredacteur van de *Bijdragen Felua* (jaarboekje). Ook in verschillende publicaties buiten Felua-verband treffen we zijn naam onder de redacteurs. Zo is hij redacteur van - tevens voorzitter van de stichting - het *Biografisch Woordenboek Gelderland* en namens Felua, ook van de Apeldoornse Historische Cahiers.

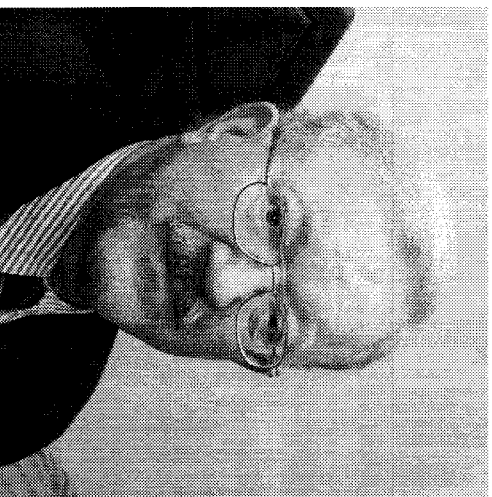

Foto Tetterode

In Amersfoort zit de heer Kemperink in de redactie van de Stichting Amersfoortse Publicaties en is hij redacteur van de Amersfortia Reeks, die onder auspiciën van de stichting verschijnt; hij is redacteur van het *Jaarboek Flehite* en eindverantwoordelijke voor het te verschijnen boek *Geschiedenis van Amersfoort*. Voorts is hij lid van de redactie van de *Nieuwsbrieven* van de Orde van de Prince, een Nederlands-Vlaams cultureel genootschap.

Maar we treffen de heer Kemperink ook aan in tal van organisaties en samenwerkingsverbanden in Apeldoorn, al dan niet namens Felua. Zo zit hij in het bestuur van Accolade, een samenwerkingsverband tussen een aantal Apeldoornse cultuurhistorische instellingen; hij is lid van het Erfgoedplatform Apeldoorn, voorzitter van het Historisch Café Apeldoorn en vice-voorzitter van de gemeentelijke commissie Straatnaamgeving in Apeldoorn.

We ontmoeten de jubilerende voorzitter van Felua in zijn woning te Ugcneien.

Wanneer raakte u geïnteresseerd in geschiedenis?

"Dat was al in mijn lagere schooltijd. Mijn vader was geschiedenisleraar, dus geschiedenis is me met de paplepel ingegoten."

En welke facet van de geschiedenis boeide u als schooljochie het meest?

"Met name de oudere vaderlandse geschiedenis zoals de Germanen en de middeleeuwen. Ik kreeg wel eens wat, een pijlpuntje, een verstaande zeeëgel en dat soort zaken en dat vond ik allemaal machtig interessant. Toen ik eenmaal op de lagere school geschiedenis kreeg zei mijn vader: nou mag je mee naar het museum, dat was Museum Flehite in Amersfoort waar we toen woonden. Hij heeft me er drie keer mee naar toe genomen. Elke etage kreeg een hele middag en daar in dat museum werd geschiedenis voor mij werkelijkheid."

Waar ligt nu vooral uw belangstelling?

"Weer bij de middeleeuwen. Ik ben een tijdje een alleseter geweest, maar ik ben nu toch weer heel bewust met de middeleeuwen bezig."

Er wordt wel eens gezegd: de Veluwe heeft haast geen geschiedenis en Apeldoorn nog veel minder. Staat u achter deze opvatting?

"Dat mag ik eigenlijk niet als voorzitter van Felua..... Maar waar het hier om gaat is: wat versta je onder geschiedenis? Geschiedenis is overal, zelfs in nieuw ontgonnen gebieden als Flevoland. In stedelijke gemeenschappen heb je alleen veel meer archiefvorming waardoor de geschiedenis veel gedetailleerder te reconstrueren is. Daar komt nog bij dat het platteland door de eeuwen heen niet die geweldige snelle veranderingen heeft gekend die we vaak in steden constateren en dan lijkt het alsof op het platteland alles altijd maar hetzelfde is gebleven. Maar dat is niet zo. Lang spraken allerlei oudheidminnaars met veel liefde over het heidedorpie op de Veluwe dat Apeldoorn altijd geweest was tot het einde van de 19de eeuw. Maar duik je er

Foto Tetterode

eens echt in, dan merk je dat er toch wel degelijk veranderingen hebben plaatsgehad en dat die samenleving zeker ontwikkelingen heeft gekend al verlieden die dan misschien wat trager dan in de steden het geval was. En zodra je veranderingen constateert, kun je van geschiedenis spreken. Dus er is ook hier op de Veluwe wel degelijk sprake van geschiedenis."

Hoe lang bent u al lid van Felua en waarom bent u lid geworden?

"Ik ben in 1981 benaderd door een collega van mij, de heer Te Riele, die namens het toenmalige bestuur van Felua mij vroeg voorzitter te willen worden. De vereniging was aan het vergrijzen en men meende als er geen jong bloed kwam er over tien jaar geen Felua meer zou bestaan. Het oude bestuur heeft toen voor een groot deel plaats gemaakt voor verse krachten en ik aanvaardde het voorzitterschap. Een paar bestuursleden bleven zitten voor de continuïteit. Dit jaar ben ik dus niet alleen 25 jaar voorzitter van Felua, maar ook 25 jaar lid."

De meeste leden van Felua zijn 50+. Waarom lukt het de vereniging niet jongeren te interesseren voor een lidmaatschap?

"We moeten constateren, denk ik, dat geschiedenis vaak pas interessant wordt voor mensen die zelf al een stuk levensgeschiedenis achter zich hebben, die kunnen terugkijken. Ik merk dat ook bij de cursus Oud schrift, daar schrijven zich vooral wat oudere mensen voor in; ouder dan tussen aanhalingstekens, er zijn ook wel veertigers, maar die zijn toch in de minderheid. Je zult op die cursussen heel weinig mensen van in de dertig of jonger tegenkomen. De meeste leden van Felua werken niet meer, het is zelfs opvallend dat geschiedenisleraren pas lid worden als ze in de vut zijn. Om jongeren aan te moedigen lid te worden hebben we in het verleden eens een jeugd lidmaatschap ingesteld. Dat heeft zegge en schrijve één jeugd lid opgeleverd. Middel-

bare scholieren vinden archeologie bijvoorbeeld vaak interessanter dan geschiedenis, daar kun je ook fysiek actief in zijn, dat spreekt de jongelui meer aan. Ik merkte wel toen ik nog leraar was aan het Veluws College, dat sommige leerlingen in de hoogste klas echt geïnteresseerd beginnen te raken in geschiedenis. Voor hen is het verleden niet meer alleen een spannend verhaal. Maar wat gebeurt er vervolgens: ze verlaten de school, ze gaan elders studeren en je raakt ze kwijt. En als ze klaar zijn met hun studie hebben ze het te druk met hun maatschappelijke carrière en allerlei andere zaken om zich met geschiedenis bezig te houden. Maar daarnaast hoor ik óók van veel ouderen: op school interesseerde het vak me niet, maar nu vind ik het boeiend."

Wat voor mensen zijn er eigenlijk lid van Felua?

"Die groep is heel divers, denk ik. Het zijn mensen met een intellectuele belangstelling. Als Felua bedrijven we toch geschiedenis op een zeker niveau en daar moet je interesse voor hebben. De meeste van onze leden hebben een middelbare schoolopleiding afgemaakt en daarna zijn ze alle kanten uitgewaierd. En er bevindt zich een kleine groep professionele historici onder de leden. Al onze leden zijn natuurlijk historisch geïnteresseerd: in geschiedenis in de ruimste zin van het woord dus ook in kunsgeschiedenis en in archeologie. De lokale en regionale geschiedenis neemt in die belangstelling natuurlijk een belangrijke plaats in, denk ik zo. Ik heb ook altijd gepropageerd voor Felua: we doen aan regionale geschiedenis in een breed kader."

Felua wordt wel eens gezien als een beetje een elitaire club, allemaal ouwe mannetjes en vrouwtjes die zich professioneel of als zeer geïnteresseerde amateur met het verleden bezighouden. Klopt dat beeld?

"Die ouwe mannetjes en vrouwtjes laat ik voor uw rekening. Elitair? In zekere zin wel. Als je stelt dat de leden van Felua een intellectuele beoefening van de geschiedenis nastreven, actief of passief, dat doet er niet toe, dan maak je een selectie en zodra je een selectie maakt, ben je min of meer elitair bezig. Ik vind dat ook helemaal niet erg. Je hebt historische verenigingen op verschillende niveaus. Bij de ene vereniging zal het gezelligheidskarakter belangrijker zijn en de nostalgische, een andere club zal zich echt met geschiedenis bezighouden. Daartussen zijn allerlei niveaus denkbaar."

Hoe heeft de vereniging zich ontwikkeld gedurende de afgelopen 25 jaar?

"We zijn in 1981 begonnen binnen Felua met een wending naar een meer professionele aanpak van de geschiedenis van Apeldoorn en de Veluwe. Daarvoor was het een vereniging die lezingen hield en excursies organiseerde, meer eigenlijk niet. Men was net gestart met het uitgeven van een mededelingenblaadje, de eerste publicatie na de jaarverslagen met bijlagen die aan het eind van de 19de eeuw in druk verschenen. Dit mededelingenblaadje werd al snel uitgebreid tot het *Bulletin Felua*. Bij de organisatie van

lezingen probeerden we naast sprekers die een leuk verhaal konden vertellen, wat voorheen ook gebeurde, ook eens historici van naam naar Apeldoorn te halen. Geleidelijk aan kwam er meer diepgang in de activiteiten van de vereniging. Later werd *Bulletin Felua* gesplitst in het huidige *Nieuwsbulletin Felua* en de *Bijdragen Felua* dat aanvankelijk elk jaar, later om de twee jaar en nu onregelmatig verschijnt. Ook zijn er de symposia gekomen waarvoor sprekers werden uitgenodigd die origineel werk presenteerden of verslag deden van nieuw onderzoek. Aan deze symposia bewaar ik de beste herinneringen. Daarnaast heeft Felua een belangrijke bijdrage geleverd om de geschiedenis van Apeldoorn te boek te stellen los van de verenigingsperiodes. Zo verscheen in 1984 *Vijfenzeventig jaar Apeldoorn. Aspecten van de Apeldoornse geschiedenis tussen 1909 en 1984 en in 1993 Geschiedenis van Apeldoorn, twee werken waaraan Felualeden een overheersende bijdrage leverden.*"

Wat zou u graag veranderd willen zien, welke kant moeten we met de vereniging op?

"We moeten doorgaan op de ingeslagen weg, maar het kan beter. Probleem is wel dat de vereniging eigenlijk te klein is voor de activiteiten die ze wil ontplooiën. Te klein op twee manieren. Ten eerste: te weinig leden waardoor de financiële armstlag gering is, ten tweede: te weinig mensen die zich actief voor de vereniging kunnen inzetten. Het bestuur doet bijna alles, met een paar, maar te weinig, actieve leden buiten het bestuur. Zo vind ik het jammer dat we ons jaarboekje als jaarlijkse uitgave moesten loslaten en nu ook als tweejaarlijkse uitgave (de *Bijdragen Felua* verschijnt nu nog maar op onregelmatige tijdstippen, J.W.T.R.). Ik zou wensen dat we over voldoende middelen en voldoende mankracht zouden beschikken het jaarboekje weer regelmatig, eens per twee jaar, te laten verschijnen. Ook zou ik graag zien dat we regelmatig symposia organiseren, maar ook hier speelt een gebrek aan mankracht ons parten. Met een dubbel aantal leden zouden we een eind op weg zijn deze wensen te realiseren. We moeten beginnen de komende jaren meer leden te werven; we moeten meer aan pr doen."

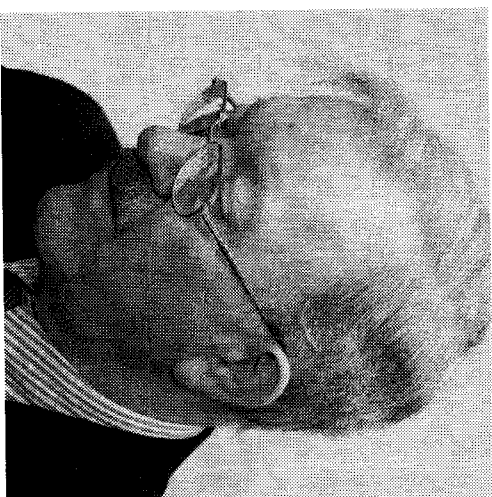
Wat is het belang van historische verenigingen in de samenleving op dit moment?

"De belangstelling voor geschiedenis is heel groot op dit moment, zeker voor de regionale geschiedenis. Als je kijkt naar het aantal historische verenigingen dat er de laatste twintig jaar is bijgekomen, dat is verbuffend. Dat hangt, denk ik, samen met het feit dat er steeds meer 55-plussers zijn die geen maatschappelijke taak meer vervullen en dus over vrije tijd beschikken. Zoals ik eerder al opmerkte is dat de groep die belangstelling heeft voor het verleden. Deze mensen vinden onderdak bij allerlei historische verenigingen."

In welk opzicht onderscheidt Felua zich van al die andere historische verenigingen?

"Er zijn verschillende soorten historische verenigingen zou je kunnen

Foto Tetterode

zeggen en Felua behoort bij een bepaalde groep. Ik denk dat je Felua op een lijn kunt zetten, althans dat hoop ik, als de verenigingen 'Gelre' voor Gelderland, 'Oud-Utrecht' voor de provincie Utrecht, 'Overijsselsch Regt en Geschiedenis' (VORG) voor Overijssel. Daarnaast zijn er verenigingen die veel meer een gemeenschapsgevoel uitdragen, die vaak in dorpen terug te vinden zijn en die gericht zijn op wat heel dicht bij huis is gebeurd. Je zal in een publicatie van Felua niet gauw een artikel tegenkomen over een bepaald hek dat verdwenen is, dat is te lokaal om het historisch interessant te laten zijn. Elke historische vereniging op elke niveau heeft een taak en we moeten vooral niet de historische verenigingen die met serieuze geschiedbeoefening bezig zijn als de historische verenigingen bestempelen. Ik denk dat lokale verenigingen die gewoon vertellen over vroeger en daar verder geen pretentie bij hebben, net zo goed hun belang hebben. Historische verenigingen als Felua hebben tenminste twee belangrijke taken te weten: één, naar de geschiedenis toe; dat wil zeggen dat zo'n vereniging onderzoek moet doen en onderzoek moet stimuleren, en van dat onderzoek – dat is dan taak twee – in publicaties en lezingen verslag doet aan de leden en als dat zo uitkomt aan andere geïnteresseerden."

Felua heeft een grote collectie historische voorwerpen die vooral betrekking heeft op de geschiedenis van Apeldoorn. Deze collectie is in bruikleen gegeven aan CODA/Apeldoorns Museum. Veel mensen hebben kritiek op de wijze waarop de collectie in CODA is geëxposeerd. Wat vindt u van die kritiek?

"Het hangt ervan af wat die kritiek inhoudt, maar ik sta achter veel kritische kanttekeningen die ik zo links en rechts hoor. Overigens heeft CODA ook een flinke eigen collectie Apeldoornse geschiedenis, dus is men niet uitsluitend afhankelijk van de collectie Felua. Museaal gezien is de collectie

Felua ook erg mager, echte topstukken ontbreken. Het bijzondere is alleen dat de voorwerpen, op wat uitzonderingen na, uit deze regio komen. Een voorbeeld is de gedeukte, verformfaaide hoorn van de postkeets in Apeldoorn. Dat ding zelf is natuurlijk niks en kan eigenlijk zo naar de schroothoop, maar de welenschap dat het van de diligence uit Apeldoorn is geweest, maakt het hier bijzonder. Maar goed, wat de presentatie Apeldoornse geschiedenis in het museum betreft, die is vrij mager, maar daar moet direct bij vermeld worden dat CODA ook moet roeien met de riemen die ze heeft. In een veel te kleine ruimte heeft men toch geprobeerd enkele hoogtepunten uit het Apeldoorns verleden te tonen. Met meer ruimte had men natuurlijk meer kunnen doen. Jammer vind ik het wel, dat nu een doorlopend verhaal ontbreekt, de opstelling is te fragmentarisch. De presentatie zoals die destijds op de zolder van het oude raadhuis stond, gaf een veel beter beeld van de geschiedenis van Apeldoorn dan de huidige in CODA."

Hoe lang denkt u nog voorzitter van Felua te blijven?

"Ja, 25 jaar is lang, misschien wel te lang. Maar opvolgers staan nog niet te dringen. Het voorzitterschap van Felua met alle activiteiten die deze functie ook buiten de vereniging met zich brengt, heeft een plaats in mijn leven gevonden. Ik ben wel aan het afbouwen nu ik 65 ben. Zo heb ik onlangs het lidmaatschap van de werkgroep Vrijwilligers van het Apeldoorns Museum neergelegd. Hoelang ik nog voorzitter ben van Felua? Ik durf het niet te zeggen."

*J. W. Tetterode Ravesteijn
(januari 2006)*